

KAPITOLA 3



PAŘÍŽ,
16. ČERVENCE 1942

Den jako by nechtěl skončit. Vězňové na velodromu byli hladoví, žízňiví a unavení. Batolata i větší děti plakaly horkem. Sestry začaly rozdávat tu trochu mléka, kterou měly, a matky se o ně s křikem praly. Dusno a vedro přimělo většinu mužů, aby se svlékli do prádla, a ženy ovívaly své děti klobouky, papíry, vším, co našly. Mnozí lidé bloudili po stadionu a hledali příbuzné. Stále monotónněji vykřikovali jména. Rodiny se v hloučcích dělily o poslední zbytky jídla.

Jacob, Moses a Joseph se nezastavili. Během čtyř hodin prohlédli nemocniční stan, všechna schodiště a nejvyšší patra budovy. Francouzští policisté postávali u vchodu, na tribunách i na dráze. Muži s nosítky odnášeli oběti sebevražd; na dřevěném povrchu dráhy zůstávaly zasychající krvavé skvrny.

„Hledali jsme všude. Řekl bych, že tvoje rodina tu není, Joseph,“ řekl Jacob. Kamaráda zahalil smutek. Než si Joseph stačil setřít slzy špinavou dlaní, pár jich skanulo na zem. Sklopil hlavu.

Jacob velmi dobře věděl, co Joseph cítí. Před více než rokem, po odjezdu rodičů, v něm zůstalo prázdno. Pocit osamění a nejistota se ho nejčastěji zmocňovaly v noci, ze spaní volal matku a pak se celý zpocený budil.

„Hlavu vzhůru. Možná je to dobře,“ položil Jacob Josephovi dlaně na ramena.

Joseph plačtivě popotáhl. „Ale když nejsou tady – kde mohou být?“

Opodál vstal postarší muž v dokonalém dvouřadovém šedivém obleku a přistoupil k chlapcům. Nejspíš zaslechl jejich rozhovor. Sundal brýle a klekl si. „Někoho odvezli do tábora v Drancy, pár kilometrů severovýchodně od Paříže. Možná že tvoje rodina je tam. Měl bys to říct někomu z Červeného kříže nebo některému zaměstnanci.“

Joseph se snažil zadržet slzy. Krk se mu svíral tak, až skoro nemohl dýchat. „Děkuji vám,“ vypravil ze sebe nakonec.

Tři chlapci muže opustili a Jacob se otočil ke kamarádovi. „Ať tě to ani nenapadne. Možná že tam tvoje rodina je, ale jestli tě pošlou za nimi, nikomu tím nepomůžeš.“

„Jak to myslíš? Co chceš dělat, abychom jim pomohli?“

„Utečeme,“ odpověděl Jacob šeptem.

Tohle Josepha ani nenapadlo. V posledních několika hodinách prohlédli snad každý centimetr velodromu. Vchody byly

hlídány a kromě skleněné střechy jinou cestu ven nenašli. Pokusit se o útěk by bylo šílenství.

„Ale jak se chceš odsud dostat?“ zeptal se Moses.

„Určitě by to nějak šlo, abychom nevzbudili podezření,“ řekl Jacob pevně. Jako kdyby chtěl přesvědčit i sám sebe.

Joseph pokrčil rameny. „Dobře, ale i kdyby se to povedlo, kam půjdeme?“

„Hledat tetu Judith. Ona už bude vědět, co dál,“ řekl Jacob. Věděl, že je to až příliš prostá odpověď, ale byl zvyklý řešit problémy jeden po druhém.

Joseph zvedl oči a začal vnímat stadion jinak. Bylo třeba najít nějaké slabé místo. A rychle.

„Jacobe, mám žízeň,“ postěžoval si Moses snad už postě. Byl bledý, rty měl suché a okoralé. Podívali se ke stanům Červeného kříže.

„Měli bychom sehnat něco k jídlu a vodu,“ řekl Jacob a sešel po klopené dráze.

„Na záchodech jsou umyvadla,“ řekl Joseph a vyrazil za Jacobem.

„Ty jsi ty záchody neviděl? Je tam příšerný smrad! Tam bych nešel ani za milion!“ prohlásil Moses.

Jacob ukázal ke stanům. „Vodu dostaneme tam.“

Hoši sešli na nejnižší místo velodromu. Na dráze postávali policisté. Obklopili dobrovolníky z Červeného kříže, aby se nikdo nepokusil ukrást nic z toho skrovného množství jídla na stadionu.

Jeden strážník si kluků všiml. „Kampak jdete?“ zeptal se jich.

„Celý den jsme nic nejedli ani nepili,“ řekl Jacob a nasadil co nejztrápenější obličej.

Strážník byl hodně mladý. Uniformu měl novou a tak nazehlenou, jako kdyby si ji ráno přinesl z čistírny. Nejdřív ze zamračil. Když však zjistil, že se nikdo z jeho kolegů nedívá, vytáhl z kapsy krajíc chleba a podal jej klukům. „V suterénu jsou hasičské hydranty, vodu si můžete nabrat tam. Jděte tudy,“ řekl a ukázal na nenápadné malé dveře v betonové stěně pod schodištěm.

Tři kluci sešli ze schodů a dveře opatrně otevřeli. Doufali, že si jich nikdo nevšimne. Potom za sebou co nejtíšeji zavřeli a stanuli v úplné tmě. Jacob ale zašátral rukou po studené, vlhké stěně a nahmatal vypínač. Cvakl jím. Přes vrstvu prachu se ze žárovky linulo mdlé světlo.

Poprvé od chvíle, kdy je nahnali do velodromu, necítili dusivé červencové vedro. V útrokách stadionu bylo příjemněji, skoro chladno. Vykročili dlouhou chodbou, postupně přitom rozsvěceli, až došli ke dvěma hydrantům.

Jacob s vypětím všech sil otočil obrovským kohoutem a z hadice se vyvalila voda. Moses hadici popadl a začal hltavě pít. Když ukojil žízeň, napil se Joseph a po něm i Jacob.

„Asi jsme našli to nejlepší z celého velodromu!“ řekl Joseph skoro triumfálně.

Jacob se rozhlédl. Suterén byl doslova děsivý. Temný a zachtlý, ale ve srovnání s peklem nahoře vypadal jako hotový ráj. „Tímhle se naše plány nemění,“ řekl. „Musíme se odsud co nejdřív dostat. Ty musíš najít rodinu a my musíme najít tetu. Jestli

se ukáže, že tvá rodina je v tom druhém táboře, raději zůstaň s námi. Až válka skončí, Němci určitě pošlou všechny domů. Slyšel jsem, že když Hitlerovi vojáci bojují na frontě, chce nás jako levnou pracovní sílu, ale pak nás už nebude potřebovat.“

Joseph znovu velmi vážně promluvil: „Raději bych byl s rodinou, i v internačním táboře.“

Jacob mu rozuměl. Přešel by celý svět, aby mohl být znovu s rodiči, i kdyby se tak musel znovu dostat do stejně hrozné situace. Stýskalo se mu po nich, stýskalo se mu strašlivě. Stýskalo se mu po jejich smíchu, po jejich hrách, dokonce jen po obyčejných společných procházkách za pěkného odpoledne. Jacobovi se začalo znovu stahovat hrdlo. Než se Eleazar a Jana začali skrývat, prožil s rodiči jedenáct let. A teď ho možná čeká stejně dlouhá doba bez nich. Co může dělat? Jak udrží bratra naživu? Takové otázky mu běžely hlavou. Joseph a Moses spolu zatím žertovali, jako kdyby jejich situace nebyla katastrofální.

„Tak dobrá. Jestli je to pro tebe nejlepší řešení, vezmeme tě do tábora v Drancy, ať je to kdekoli, ale také bys mohl zůstat s naší tetou.“

„A proč si myslíš, že také není někde zavřená?“ zeptal se Joseph.

„Teta není registrovaná jako Židovka. Už jsem ti to říkal, nás sebrali, protože domovnice na nás zavolala strážníky.“

„Ale máte žlutou hvězdu,“ namítl Joseph.

„Ano, abychom mohli chodit do školy a také kdyby nás kontrolovali na ulici, ale jsme ohlášení na jiné adrese. Proto si myslím, že teta je nejspíš pořád na svobodě,“ odpověděl Jacob.